

Nem kell új alkotmány.

Sólyom László kezdte el, végül Jakab András szerkesztésében jelent meg a minap az Alkotmány kommentárja. Benne ötven szerző háromezer oldalon fűz megjegyzéseket az alaptörvény rendelkezéseihez. A szerkesztő szerint a jogászok idősebb nemzedékének egy része még 1989-ben is a proletárdiktatúrát élte.

HORKAY-HÖRCHER FERENC | korkep@hetivalasz.hu

■ Huszonnyolc évesen Sólyom László nyomdokába lépett – abban az értelemben, hogy az államfőnek elnöki megbízatása miatt nem sikerült alkotmánybírói életművét az alaptörvény kommentárjával megkoronáznia. Nem szédítette meg a kihívás?

Fotó | MTI

JAKAB ANDRÁS

- 2001-ben szerzett jogi diplomát a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen.
- Jogi és közgazdasági tanulmányokat folytatott Salzburgban, Heidelbergben, Nottinghamban.
- 2004-ben a Nottingham Trent Egyetem jogi karának oktatója.
- 2006 szeptembere óta a Liverpooi Egyetem jogi karának oktatója.
- 2007-ben szerez PhD fokozatot a Miskolci Egyetemen.
- 2008-tól tudományos munkatárs a spanyol miniszterelnöki hivatal alkotmányjogi és politikatudományi kutatóintézetében.

■ Természetesen nyomasztott a teher, hogy majd azt mondják, „nagy volt rá a kabát”. De a kérdés nem úgy merült fel, hogy Sólyom László vagy én, hanem hogy meglesz-e a kommentár vagy sem. Sólyom László visszalépése után én voltam a legelszántabb, hogy az eredeti szerkesztő nélkül is folytassuk, ezért a megmaradt szerzők rám bízták az ügyet.

■ A szerzők átlagéletkora harminc év körüli. Miért nem az önök előtt járó nemzedék alkotta meg a kommentárt?

■ Mert az idősebb nemzedéket erős személyi ellentétek szabdalták meg: egy részük még 1989-ben is bőszen élte a proletárdiktatúrát. Velük nehéz lett volna együttműködni a demokratikus jogállam alkotmányának kommentálásában. Másrészt hiányzott belőlük az ambíció a feladathoz. Nem véletlen, hogy Sólyom László is fiatalokkal tervezte megírni a munkát.

■ Ha jól értem, a kommentár a szigorú szövegek központú jogértelmezés meghaladására bátorítja olvasóit.

■ Jogfilozófiai értelemben jogpozitivisták vagyunk: a jogot emberek alkotják. Egy természetjogász azt mondhatja egy diktatúra jogára, hogy az nem is jog; szerintem jog, „csupán” igazságtalan. Más kérdés, hogy erkölcsi szempontokat figyelembe kell-e venni a jogszabályok értelmezésénél. A válaszom erre az, hogy igen, méghozzá a társadalom általános erkölcsi felfogását.

■ A kötet bemutatásakor arról beszélt, hogy az Alkotmány működéséhez szükséges a társadalom erkölcsi támogatása.

■ Az alkotmányos demokráciák működésének előfeltétele a polgárok elkötelezettsége az alkotmányos értékek iránt, amelyet azonban az alkotmány maga – sajnos – nem tud megteremteni. Azaz demokraták nélkül a legszebb demokratikus alkotmány is elbukik.

Az alkotmányt ugyanis a polgárok közös hite élte. A jogrendet mi mindannyian tartjuk fenn azért, hogy hiszünk a létében és követjük. Ezt megkönnyíti, ha a jog megfelel a társadalom alapvető erkölcsi elvárásainak.

■ Miért Tölgyessy Péterre esett választása a kommentárt bevezető tanulmány szerzőjeként?

■ Mert kis túlzással ő írta a ma hatályos Alkotmányt. A szövegre neki volt a legnagyobb hatása – egyrészt 1989-ben a kerekasztal-tárgyalásokon, másrészt 1990-ben az Antall-Tölgyessy-paktum alkalmával. Alkotmányjogász, akinek komoly tekintélye van bal- és jobboldalon egyaránt, és akit nehéz a szokásos módon címkézni. Ez manapság ritka, de a munkánk ambícióját pontosan kifejezi.

■ Olyan pillanatban jelenik meg a kommentár, amikor Magyarországon egyre hangosabbak az alkotmányozást követelő hangok.

■ Sajtóhírekből nekem úgy tűnik, hogy a Fidesz, amely a választások nagy esélyese, nem tervez ilyet. Ambíciói csupán egy új preambulumba és egy új címre terjednek ki. Paczolay Péterhez, az Alkotmánybíróság elnökéhez hasonlóan magam is úgy látom, hogy ez veszélyes mutatvány – különösen, ha laikus politológusok tanácsai alapján történne.

■ És ha mégis megváltozik az Alkotmány, akkor sutba kell dobni a mostani kötetet?

■ Ha mégis lesz új Alkotmány, akkor készítünk egy új kiadást. Egyébként a demokrácia és a jogállamiság alapelve, illetve az alapjogi katalógus csak kis mozgásteret enged az alkotmányozónak. Az államszervezeti részben elképzelhetőek komolyabb változások, de a kommentár által adott fogalmi készletet, módszertant és gondolkodási stílust egy új alkotmány szöveg nem írta felül. ■